

Gissa avfallet

Syfte

Syftet med övningen är att visa att en större del av produkters totala avfall oftast blir vid produktionen. Det öppnar ögonen för den stora miljövinst som det innebär att förebygga avfall. När man minskar avfallet plockar man bort hela miljöpåverkan från det som man inte längre behöver köpa in.

Genomförande

Gissningsövningar kan användas när som helst, i stället för att bara redovisa fakta. Gissa avfallet passar bra när du pratar om varför vi ska förebygga avfall, som exempel på att den största miljöpåverkan oftast blir vid tillverkningen av en pryl, snarare än vid användning eller när den blivit ett avfall.

Gör så här: Håll gärna upp, eller visa på bild, den pryl som du pratar om. Fråga "Kan ni gissa hur många kilo avfall det blir från en xxx, om man räknar in råvaruutvinning, transport och tillverkning?"

Du kan testa att ha några svarsalternativ, gärna illustrerade av olika djur eller prylar, eller fråga om det är mer-eller-mindre-än xx kg. Ett förslag är att ta några av produkterna i tabellen under rubriken Fakta nedan och be personerna i mötet att rangordna dem i förhållande till hur mycket osynligt avfall de ger.

Mobiltelefoner och laptops är bra exempel, det finns alltid i rummet. Från en mobiltelefon blir det 120 kg avfall (väger lika mycket som en tung moped), om man inkluderar produktionen, främst gruvavfall. Från produktionen av en laptop blir det 890 kg avfall (väger lika mycket som en hon-giraff).

Fakta

Det vi ser som avfall i vardagen är bara en del av allt avfall som blir i en produkts livscykel. När vi får produkten i vår hand har det redan skapats en hel del avfall, som man kan kalla osynligt avfall.

Det osynliga avfallet är beräknat för produkterna i nedanstående tabell från råvarubrytning tills att konsumenten har produkten i sin hand och inkluderar deponerat avfall, avloppsvatten till rening och till viss del avfall till förbränning.

Produkt	Vikt	Osynligt avfall
Mobiltelefon	158 g	120 kg
Bärbar dator	2,5 kg	890 kg
Smartklocka	95 g	32 kg
Borrmaskin (batteridrivnen)	1,5 kg	43 kg
Elsparkcykel	18,4 kg	430 kg
Leksaksbil (ca 25x15x10 cm)	740 g	11 kg
Alpinskidor	5,5 kg	30 kg
Sneakers	550 g	7 kg
Jeans	445 g	28 kg
Träningskläder (syntet)	510 g	17 kg
T-shirt (bomull)	137 g	9 kg
Vinterjacka (syntet)	1,0 kg	27 kg
Soffa	79 kg	660 kg
Plaststol, utemöbel	2,4 kg	31 kg
Aluminiumfönster	77 kg	350 kg

Källa: Avfall Sveriges rapport 2024:25 Osynligt avfall – produkters avfallsfotavtryck